

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 17 (3179) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

El fog jönni

A leszámlálás órája, eljön az az idő, amikor számot kell adni mindenkinek arról, hogy vámszedője vagy áldozatos munkása volt ezeknek az időknek — mondotta Szász Lajos miniszter Kecskeméten a rászorulókat támogató sárra rendezett jótékony némahálon. Megnyugtató kijelentés, megnyugtató szavak ezek, bármennyire a jövőre vonatkoznak is. Mert a háborus idők mindig együttjárnak a könnyű meggazdagodás alkalmával. Nem a hadiszállítókra, a hadimilliomosokra gondolunk. Az elmúlt világháború undorító szörnyszülöttje, a csalással operáló zsidó hadiszállító, ma már csak rossz emlék. Ilyen ma nincs. Nem is lehetne, mert aki a magyar honvédtől csak egy mákszemnyit is elvonna, vagy elsőrangú helyett hitvány, kimustrált portékát szállítana, azt elemi erővel söpörné el a népharag. Magyar nem tudja megtenni, amit a zsidó hitközség hét alkalmazottja megtett a munkaszolgálatosokkal szemben, hogy hozzányuljon a hadiszolgálatot teljesítők számára gyűjtött holmíhoz. Az előfordul, hogy nem ad, ha kérnek, mert nincs, vagy nem akar adni, de arra sohasem vetelednek, hogy elvegyen valamit a honvédekéből. Ha az elmúlt világháborúban akadott is a sok zsidó között néhány megtévedt magyar, aki a gyors meggazdagodás erkölcsstelen és hazasáruló útjára lépett, ezt a világháború előtti zsidó erkölcsromboló befolyásnak kell betudni. Egyébként minden tekintetben megnyugtató az a tudat, hogy ma a zsidó a honvédség közelébe sem férközhetik.

Szász Lajos miniszter kijelentése tehát nem a hadiszállítókra, nem a gyorsan gyarapodó hadimilliomosokra vonatkozik, hanem a természetes háborus konjunktúra mértéktelen kihasználóira. Mert azt nem lehet megakadályozni, hogy a bonyolult gazdasági élet sokezer eréből néhányat a saját önző céljaira ki ne használjon valaki, akinek lelkiismerete nem milligrammokkal méri a cselekedeteket. Nem lehet ellenőrt és detektívet állítani minden ember mellé. Nem lehet behajni minden banktrezorba, minden főkönyvbe, minden vállalati huncutságba. Nem lehet törvényt szabni minden lehetséges esetre.

Azt azonban meg fogjuk látni, hogy ki milyen anyagi helyzettel „lépett” be a háboruba és milyen más helyzetet „kötötte meg a békét”. Nyilvánvaló lesz valakinek szerfóliott való meggazdagodása, mert a szerzett vagyonnal élni fog. Így ki fog tűnni, hogy kinek mit jelentett a háború. Így el is fog jönni a leszámlálás ideje — mondotta Szász Lajos miniszter. Amit a lelkiismeret hiánya megengedett, azt majd az utólagos elszámolás el fog egyengetni.

Megnyugtató nyilatkozat ez a jövőre, a jelenre pedig figyelmeztetés a tulságosan mohók számára.

Nagy események vannak kialakulóban Északafrikában

Tuniszban gyorsan kifejlődik a helyzet. Havi egymillió tonnára becsülik Amerikában az angolszász hajótérvesztését

London kemény leckét kapott Berlin bombázásáért

Stockholm. (Bud. Tud.): A Dagens Nyheter római tudósítója rámutat arra, hogy olasz körökben és az olasz sajtóban néhány napja az általános helyzetről bizonyos hallgatást tanúsítanak. Ebből a hallgatásból azt következtetik, hogy nagy események vannak kialakuló-

ban. Hogy milyen természetűek, arról egyelőre nem lehet tudni. Pillanatnyilag Rómában az a vélemény, hogy az északafrikai helyzet különösen Tuniszban, gyorsan kifejlődik. Közeli részlet erről nem szerezhető.

Tuniszban tovább folyik a tengelycsapatok előnyomulása

Berlinből jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi harctér helyzetéről:

A tuniszi arcvonal középső szakaszán német és olasz csapatok tovább folytatták előző napi sikereiket. A súlyos ellenállást legyőzve, rohammal elfoglaltak több hegyhágót. Az új sikerek a tengelyhatalmak állásait ezen a szakaszon, mint terep, mind kiterjedés szempontjából lényegesen megjavították: A szerdai harcokban újabb 500 foglyot ejtettünk, 20 löveget, sok gépjárművet és más hadianyagot zsákmányoltunk. A Bou Aradától északra német hegyvidékszöktől 3 nappal ezelőtt rohammal elfoglalt he-

gyiállások ellen nagy angol erők, sok páncélos támogatásával 20-án is egész napon át heves támadást intéztek. Az ellenség sok gépesített löveg, gépjárművet és géppuskát vesztett. Az angoloknak, bár nagy erőket vetettek harcba, nem sikerült elérni céljukat. A magaslati állások szilárdan a tengelycsapatok kezében maradtak. Megvédték az Atlasz hegységnek ezt a fontos kijáratát. A déli szakaszon német csapatok száz kilométer mélységben az ellenséges állások mögé kerültek és egy hadászati szempontból fontos vasútvonal három viaduktját felrobbantották.

A háború második esztendejében sem tudnak védekezni a buvárhajók ellen

Stockholm. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: Londoni jelentés szerint az angolszász köröket továbbra is erősen nyugtalanítja az ellenséges tengeralattjárók működése következtében előállott hajótér veszteség kérdése. A Daily Mailban az egyik munkapárti képviselő nyilatkozik a kérdéssel kapcsolatban és kijelenti, hogy ha egyáltalában van lehetőség a buvárhajók működésének kiküszöbölésére, az csak az lehet, hogy gyorsabb hajókat építenek, amelyek el tudnak menekülni a buvárhajók elől. Itt van a háború negyedik esztendeje és a szövetségesek sem tudták tenni a buvárhajók ellen. A tengeralattjáró veszély már olyan nagy, hogy joggal tehetjük fel a kérdést, megtette-e a brit kormány mindent, hogy ezt a veszedelemet leküzdje? A szakértők évek óta sürgetik a gyorsabb hajókat, de senki sem hallgat rájuk. A brit kormány makacsul kitart a lassan karavánok mellett, melyeket a tengely tengeralattjárói

úgy üldöznek és pusztítanak el, mintha kacsák lennének. Az Evening Standardban egyik tengerészeti szakértő foglalkozik a szövetségesek veszedelemes hajótérvesztésével. A cikkíró szerint ha nem építenek az angolok és amerikaiak gyorsabb hajókat, akkor semmi remény sincs a buvárhajóveszedelem kiküszöbölésére. A legnagyobb nehézségeket is vállalni kell a gyorsabb hajók építése érdekében.

Londonban mélyszéles megrendülést keltettek a német légitámadások

Stockholm. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: Az United Press londoni jelentése szerint a London elleni legutóbbi német támadás nagy megrendülést keltett a megtámadott városrészek lakosságában. Éppen ezek a megtámadott városrészek London legjobban védelmezett területei. A közvélemény-

ben amiatt van rendkívül nagy felháborulás a légelhárítás miatt, hogy nem tudta megakadályozni a támadást. Követelik, hogy „fejek hulljanak porba, még edig azoknak a fejek, akik felelősek az egész Londont izgalomban tartó tragédiáért.” A további jelentés szerint a felelősséget főként a vadászpilóták parancsnokságára igyekeznek hárítani. Sinclair angol légügyi miniszter már felszólította a vadászpilóták parancsnokát kimerítő jelentéstételre.

Délafrika kevés megértést mutat a brit háborus erőfeszítések iránt

Genf. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: A londoni Times szerint Délafrika, sajnos, kevés példáját mutatja annak, hogy a gyakorlatban fokozott tevékenységet vállalna Nagybritannia oldalán a hadviselésben való részvétel terén. Tovább tart a nemzeti érzésű bürok kérelmetlen magatartása az Angliával való minden együttműködés és Smuts miniszterelnök ellen. Több háborus áldozatot vállalni olyan mértékben, ahogyan azt Kanada, Ausztrália és Új Zéland lakossága teszi, a délafrikai lakosság nem hajlandó. A nemzeti érzelmű bürok a Szovjetunióban ma sem látnak mást, mint olyan államot, amely állandósítja a kommunista befolyást Délafrikában.

A japán-olasz-német gazdasági együttműködés az összes erők mozgósítását jelenti

Berlin. (MTI.) A Német Távíráti Iroda jelenti: Valamennyi német lap első helyen foglalkozik a hármasszerződés hatalmai között a gazdasági együttműködés fokozása érdekében létrejött szerződésekkel. A sajtó ezekben a szerződésekben újabb biztos zálogot látja a végző győzelemnek. A Deutsche Allgemeine Zeitung hangsúlyozza, hogy a szerződés az eddigi politikai és katonai megállapodások gazdasági kiegészítését jelenti. Ezzel bekövetkezett a gazdasági erők közös mozgósítása is. Kiemeli a lap, hogy a szerződések a háború utáni együttműködésről is szólnak és ezért a szokásos gazdasági megállapodásokon túl messze-

menő jelentőséggel bírnak. A *Berliner Börsenzeitung* szerint a hármasszerződés hatalmai között most már gazdasági téren is teljessé vált az együttműködés.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol híroroda washingtoni jelentése szerint Amerikában nem hivatalosan havi egymillió tonnára becsülik azt a hajóteret, amelyet az angol, amerikai és más szövetséges hajók körül elellyeztet az ellenség.

Marshall tábornok venné át az észak-afrikai főparancsnokságot

Buenos Aires. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Washingtoni híradás szerint híre jár, hogy Marshall tábornok, az észak-amerikai fegyveres erők vezérkari főnöke Északafrikába utazik, ahol a legfőbb parancsnoka lesz a szövetségesek északafrikai és európai támadó hadműveleteinek.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtoni jelentése szerint a paramaritói nagy repülőszerecséltelenség alkalmával William Johnson, akit a washingtoni kormány Északafrikában az élelmezési ügyek intézésével bízott meg életét veszítette. Johnson útnban volt Északafrika felé.

Kiosztották a statisztikai kérdőíveket a közalkalmazottak között

Jelentették, hogy a Központi Statisztikai Hivatal a kormány által jóváhagyott munkaprogramja alapján az évben statisztikai felvételt készít a közalkalmazottakról. A statisztikai kérdőívet ma osztották szét valamennyi közhivatalban és azokat a január 15-iki állapot szerint kell az érdekelteknek kitölteniük. A kérdőív 34 kérdőpontot tartalmaz. A személyi adatok felsorolásának felelni kell arra a kérdésre, vajon az adatszolgáltató az 1939. IV. tc. értelmében zsidónak tekintendő-e. Ugy saját magára, mint házastársáról is nyilatkoznia kell, vajon felmenői között nagyszülőikig bezárólag van-e, vagy volt-e a zsidó hitfelekezethez tartozó. Kérdőpontot tartalmaz az iv arra vonatkozólag, milyen nyelven ért az alkalmazott anyanyelvén kívül, milyen nyelveken tud folyamatosan tárgyalni, illetve fogalmazni. Felelni kell arra a kérdésre, atyja is közalkalmazott volt-e, mikor kezdődött közszolgálati megszakította-e azt 30 napnál hosszabb időre, állott-e idegen állam közszolgálatában, milyen fizetési osztályba tartozik, mikor nevezték ki jelenlegi állásában, mennyi a rendszeres állandó illetményének évi összege, milyen összegű lakáspénzt kap. Hogyan közlekedik lakásáról a hivatalba, gyalog, kerékpáron, villamoson, autóbussen, motorbiciklin, autón, vasúton. Lakása hány szobából áll és milyen címen lakik ott, háztulajdonos, főbérlet, vagy albérlet-e, mennyi lakbért fizet. Teljesített-e katonai szolgálatot és mi volt a rendfokozata. Van-e házastársának kereső foglalkozása és ha igen, hol van alkalmazva van-e ingatlanja (Magy. Tud.)

„Eljön az idő, amikor számot kell adni mindenkinek arról, hogy vámszedője, vagy áldozatos munkása volt a mai időknek”

Szász Lajos miniszter feltűnésteltő beszéde a kecskeméti némbalon

Kecskemét. (MTI.): A város társadalmi csütörtökön délután tartotta meg háborús farsangjának egyetlen hálját, a hagyományos néma-bált, amely ezuttal kilencedszer gyűjtötte egybe, társadalmi osztályokra különbség nélkül, a város tehető polgárait, hogy a rászorultakról való gondoskodás terén a kötelességteljesítésben példát mutassanak. A város-háza közgyűlési termében Szász Lajos miniszter mondott ünnepi beszédet, amelyben rámutatott arra, hogy a néma-bál meghívója a szeretet volt. A mai idők nem alkalmasak a vagyonszerzésre, a mai idő az áldozat ideje. Ezen a háború nem lehet és nem is fog senki sem meggazdagodni. Eljön a leszámolás órája, eljön az az idő, amikor számot kell adni mindenkinek arról, hogy vámszedője, vagy áldozatos munkása volt ezeknek az időknek? Telje-

sítes tehát kötelességét mindenki, akinek a mai rendkívüli viszonyok kedveznek. Érezze át és értesse meg, hogy a vagy arra kötelez, hogy felhasználjuk a közérdek szolgálatára. Ha valaha, úgy most az ideje, hogy egymásra találjunk. Kinn a fronton két fegyverrel harcol a magyar honvéd egyik kezében a keresztet tartja, másikban a puskát szorongatja. Minél súlyosabb harcokat kell vívniuk odakint, annál nagyobbaknak kell lenni itthon a rendnek, a szilárdságnak és fevelemnek. Hallja meg mindenki a szeretet parancsát! — fejezte be a miniszter nagyhatású beszédét — és teljesítése kötelességét, amit a mai helyzet fokozottan ró ki mindenkire és gondoljon arra, hogy a szeretet parancsának teljesítésével a rendet és fegyelmet biztosítja.

Parancs a rögtönbiráskodásra

A m. kir. kolozsvári honvéd hadtest parancsnoka, mint illetékes parancsnok 68. sz. lkt. ú. 1917 szám alatt az alábbi közleményt adta ki:

A katonai büntetőbiráskodásnak átvett honvédségekkel szemben a rögtönbiráskodást a katonai büntetőtörvénykönyv életbeléptetéséről szóló 1930. III. t. c. 44. §. első és utolsó bekezdése alapján a m. kir. honvédség katonai bünvádi perrendtartásának (1912: XXXIII. t. c.) 437. §-a értelmében kihirdetem a katonai büntetőtörvénykönyv (1930: II. t. c.) 93. §-ába ütköző és e kihirdetés után elkövetett szűkös büntette miatt.

A rögtönbiráskodás a kihirdetés napján és e naptól kezdődően a fenti büncselekmény tekintetében azonnal hatályba lép a nekem katonailag alárendelt és parancsnoksági körletemhez (a m. kir. kolozsvári honvéd hadtestparancsnokság körletéhez) tartozó minden honvéd egyénre.

Felhívok mindenkit, hogy a katonai büntetőtörvénykönyv (1930: II. t. c.) 93. §-ába ütköző szűkös büntetésnek elkövetésétől tartózkodjék, mert aki e kihirdetés után a fenti büncselekményt elköveti, rögtönítélő eljárás alá kerül és agyonlövésrel végrehajtandó halállal büntetettik.

Kolozsvár, 1943. január 10-én.

Nemes délnoki VERESS LAJOS a. k. altábornagy, a m. kir. kolozsvári honvéd hadtest parancsnoka, mint illetékes parancsnok.

Felelős-e a háztulajdonos a kéménytüzért

A kéményfal hiányosságáról a háztulajdonos köteles gondoskodni

A Magyar Tudósító jelenti: Cseri Gyula droguista nagykereskedő Klauzál utca 23. sz. alatti pincehelyiségében tűz ütött ki és a felhalmozott áruk mintegy 6600 pengő értékben elpusztult. A nagykereskedő ezért kártérítési pert indított Schiffer Nándor háztulajdonos ellen.

Keresetében azzal érvelt, hogy a tűzkárért a háztulajdonos felelős, mert a tüzet a kéményvezeték és a pincefalazás hiánya okozta. Dr. Hankovszky Dezső törvényszéki tanácselnök előtt megtartott tárgyaláson a háztulajdonos azzal védekezett, hogy a tüzeset után megtartott hatóségi vizsgálat szerint a kéményfal nyílásából kipattant szikra meggyújtotta a nyílás közelében elhelyezett őt lédában lévő árut, s így a tüzért senki sem tehető felelősé. Mindenesetre a nagykereskedő gondatlanul járt el. főképpen, mert a kéménynyílás közelében könnyen gyúló anyagot, — mint például karacsonyfadísz — helyezett el, ezen kívül a fal hiányosságának megtérítéséről a bérleti megállapodás alapján ő tartozott volna gondoskodni.

A törvényszék beszerelte a kerületi eljárás jogszabályi jegyzőkönyvét, amely szerint a tűz keletkezésének oka az volt, hogy a lyukas kéményfal mellett közvetlenül raktározták el a papírsanyagokat. Több tanút hallgattak ki, majd meghozta közbenszóló ítéletét,

amelyben megállapította a háztulajdonos 50 százalékos kártérítési kötelezettségét. Az összegszerűség tekintetében a közbenszóló ítélet jogerőre emelkedése után fog dönteni a bíróság. Az ítélet indokolása szerint a háztulajdonos kártérítési kötelezettségét azért kellett megállapítani, mert a kéményfal hiányossága okozta a tüzet. A hiány megszüntetéséről ő tartozott gondoskodni, annál is inkább, mert erre a nagykereskedő felszólította. De meg kellett volna állapítani a nagykereskedő gondatlanságát is, mert tudta, hogy a kéményfal hiányos, mégis annak közelében könnyen gyúló anyagokat helyezett el. Ezért a bíróság egyenlő arányú kármegosztás elvét alkalmazta.

Zsarolásért 100 pengő büntetést kapott egy ronfói ember

Nagyvárad. Saját tud. Bocskó József ronfói lakos zsarolás kísérlete miatt került a nagyváradj törvényszék dr. Várady tanácsa elé. A vádirat szerint Bocskó a zsarolás kísérletét azzal követte el, hogy Farkas Lóránt községbeli lakostól 13 darab marhalevelet elkért, majd a nagy fufanggal megszerzett iratokat nem akarta visszaadni, amíg Farkas 203 pengőnyi állítólagos tartozását meg nem fizeti. Farkas Lóránt fizetés helyett zsarolás kísérlete miatt feljelentést tett Bocskó József ellen, aki a törvényszék a pénteken délelőtt megtartott főtárgyaláson dr. Sahin Tóth Rafael királyi ügyész vádbeszéde után — büncselekmény elkövetésében e ezért 100 pengő pénzbírsággal sújtotta. Az ítélet jogerős.

Tiltott határátlépés miatt három hónapi fogházra ítélték egy határátlépőt

Miért ment át Romániába Páska György betfiai lakos

Nagyvárad. Saját tud. Páska György betfiai földműves az elmúlt év októberében átszökött Romániába, majd meggondolta magát és karácsony előtt néhány nappal — engedély nélkül — ismét átlépte a határt és visszajárt a közhelyére. Ezután saját maga jelentkezett az illetékes hatóságnál. Eljárás indult ellene és előzetes letartóztatásba helyezték. A január elseje óta vizsgálati fogságban levő határátlépő ügyével a nagyváradj törvényszék dr. Várady tanácsa pénteken délelőtt foglalkozott. Páska György a törvényszék előtt védekezésére azt hozta fel, hogy két hold földje van Romániában s miután azt hallotta, hogy terményét a jószágok lelegelik, semmivel se törődve, átment, hogy az októberre beáratt kukoricát odaát megmentse. Ezután bevettette a két hold földet e miután nem akart több tennivalója, visszajött.

Az ügyészség az ország területének egy alkalommal történt engedély nélküli elhagyása és egy rendbeli tiltott határátlépés címen emelt vádat Páska ellen s a bizonyítási eljárás befejezte után dr. Sahin Tóth Rafael királyi ügyész a vádiratnak megfelelően kérte a vádlott megbüntetését.

A bíróság Páska Györgyöt 3 hónapi fogházbüntetéssel sújtotta. A büntetésből az előzetes letartóztatás idejét beszámítva, 22 napot kitöltöttnek vette. Az ítélet jogerős.

Társadalmi állásra és politikai pártállásra való tekintet nélkül a legnagyobb erélyt ígér a miniszterelnök a rémhirterjesztőkkel szemben

Törökország bármilyen támadással szemben megvédi semlegességét. Jelentős területet foglaltak el a németek a voronyezsi arcvonal déli szárnyán. Nagy sikereket aratott a német és olasz légi erők a Földközi-tengeren

Istanbul. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A török miniszterelnök a Daily Telegraph levelezője előtt kijelentette, hogy Törökország elhatározta a területe elleni bármilyen támadás visszaverését. Törökország hű marad az Angliával kötött szövetséghez és a Németországhoz fűződő baráti szövetséghez.

Stockholm. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint Washingtonból jelentik, Stimson hadügyminiszter az általános helyzetről szólva kijelentette, hogy a legsötétebb pont az ellenséges tengeralattjárók torpedói által okozott hajótervesztés.

Bern. (Bud. Tud.) A Nacional Zeitung londoni jelentése szerint Washingtonban állítólag megalakul a szövetségesek háborús tanácsa, amelynek Churchill, Roosevelt, Sztalin és Csongkajsek lennének tagjai.

Tájékoztatót adott a hadi helyzetről Kállay Miklós miniszterelnök

A Magyar Országos Tudósító je-
lenti: A csütörtöki pártnapon Kállay Miklós miniszterelnök tájékoztatót adott a helyzetről. A magyar csapatok súlyos támadást kaptak. A támadással szemben a legnagyobb erővel ellenállást tanúsították. Ha veszteségeink az eddigiekénél nagyobbak is voltak, távol állanak azoktól a számoktól, amelyeket az ellenséges híradások közölnek. Lényeges magyar haderő bekerítve nincs. Szabad mozgásunk a védekező harcok keretében mindenütt megvan. A párttagok különösen helyeselték a miniszterelnöknek azt a kijelentését, amely szerint a rémhirterjesztőkkel szemben a legnagyobb erővel fog fellépni, bármilyen társadalmi osztályhoz tartozzanak, vagy bármilyen politikai pártállásúak legyenek is azok. A miniszterelnök köszönetét fejezte ki a honvédelmi miniszternek berlini útjáért, melynek során küldetését teljes sikerrel fejezte be. A miniszterelnök aztán válaszolt az aktuális politikai és gazdasági kérdésekre.

Nagy Vilmos honvédelmi miniszter tájékoztatta a pártot berlini útjáról és a hadihelyzetről. Törhetetlen optimizmusát fejezte ki ügyünk és győzelmiük biztosságát tekintetében. A klubnap résztvevői igen melegen ünnepelték a nehéz napokban helytálló honvédséget.

"Most vagy soha" válasz előtt áll a Szovjet

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda katonai munkatársa írja: Ha az ellenség még egyáltalán eredményt elérhetne, úgy csak a mostani telet választhatja. A fő ellátási területeitől és szénvidékeitől megfosztott szovjetunió az elmúlt év őszén a kényszerítő szükségéből most vagy soha válasz elé került. Ez egyúttal azt is jelentette, hogy most már egész meglévő haderejét harcba kellett vetnie, hogy stratégiai céljait, a doni kanyarulatnak, Ukrajnának visszafoglalását elérhesse. E két hónap óta tartó téli esztendő már levonhatunk bizonyos következtetéseket, tekintet nélkül arra, hogy bizonyos arcvonalváltások lehetségesek még. Először azoknak az erőfeszítéseknek, amelyek felül-súlják mindazt, amit egy állam hadi-gépezete valaha is mozgósított, nem sikerült a német védelmet szétzúzni. Má-

sodszor Ukrajna és a doneci medence a német és szövetséges csapatok kezén van. Ez annál figyelemreméltóbb, mert már most le lehet vonni azt a következtetést, hogy szovjet részről annyira felmorzsolódtak az erők, hogy annak következményei nem maradhatnak el. Ehhez jön még egy másik szempont is. A kelet-Európában született katonai egész beállítottságánál fogva jobban alkalmas a védekezésre, mint a támadásra, a német katonai viszont a támadásra alkalmasabb. Ezeknek az alaptényezők-

Sztalingrád középső részében elkecsereedett közelharcban visszaverték a németek a bolsevistákat

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Emelkedő hőmérséklet mellett szerdán a keleti arcvonal súlypontjain súlyos harcok folytak, amelyekben a német és szövetséges csapatok jelentős elhárító sikereket értek el.

Nyugat-Kaukázusban ellentámadással nagyobb tömegű bolsevista harc-erőt körülfáztunk. Annak megsemmisítése folyamatban van. A fekete-tengeri partvidék egyik repülőterén egy kis zuhanóbombázó kötelék hat repülőgépet a földön megsemmisített, egy hetediket lelőtt. Kaukázus északi részén a német kötelékek mozdulatai tervszerűen folynak említésre méltó bolsevista tevékenység nélkül.

Stalingrád középső részében elkecsereedett közelharcokban elhárítottuk a bolsevisták tömegtámadásait. Gránátosok és utász rohamcsapatok 13 szovjet páncélost megsemmisítettek. Az arcvonal keskeny szakaszán egy bolsevista betörést megállítottak.

A Volga és a Don közötti területen az ellenséget az egész arcvonalon vis-

nek figyelembevételével könnyű arra a következtetésre jutni, hogy a most folyó harcok ellenkező előjellel ismét új szakaszokba érkeztek. A birodalmi főváros katonai köreiből az az általános meggyőződés uralkodik, hogy a mostani szakaszt olyan időszak követi, melyben ismét a tengellyé lesz a szó új hadosztályok és tervek alapján.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Majdnem mindazt, amire a katonák a keleti arcvonalon löszben és élelmiszerben és felszerelési cikkekben szükségük van, vasútvonalon szállították az arcvonalra, ahol az első állásokba az utánpótlási csapatok vitték ki. Jéghegben, hóviharban és ködben teljesítették szolgálatukat az utánpótló oszlopok. Mint kiderült, a keleti arcvonal északi szakaszán egyetlen hadsereg fegyveres gépjármű oszlopai a keleti hadjárat megindítása óta 199 millió 59.000 kilogramm mindenféle ellátási anyagot szállítottak. Ennek szállítása kétféle 324.666 kilométer hosszúságú vasútvonalon történt, ami körülbelül a föld területének 62-szeresét.

szavertük. Súlyos veszteséget okoztunk a támadóknak és csupán egy német hadosztály szakaszán 28 bolsevista páncélkocsit megsemmisítettünk. Az ellenség a Döntől északra elkecsereedett páncélos küzdelmekre kényszerítette a védőket, amelyeket kisebb számu német páncélos kötelékek a maguk javára döntöttek el. A doni középső szakaszon az olasz gyorscsapatok több bolsevista támadás elhárítása után jelentős területnyerést értek el. Néhány szivósan védett helységet kiragadtak a bolsevisták kezéből. Az arcvonal középső részén nagyobb rohamcsapatok vállalkozása révén nagy számu bolsevista harcállást megsemmisítettünk és foglyokat ejtettünk, valamint hadianyagot zsákmányoltunk.

Az Ilmen-tótól délre két lövész ezredet felmorzsolunk. Sikerült több bolsevista csoportot körülfájni. A szovjet csapatok 27 páncélkocsit vesz-

Ujabb nagy hajóvesztéseget szenvedett az angol hajóhad

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az utóbbi 24 órában az olasz és német légi erők nagy sikereket értek el a Földközi-tengeren. Elsülyesztettek 7 ellenséges hajót, 14-et pedig súlyosan megrongáltak. Az oráni és algiri kikötőben azonkívül az algiri vizeken, a Földközi-tenger nyugati részén harcoló nagy hajókisérlet ellen intézett nagy támadások során. A

bombák, vagy légitorpedók a 14 hajó közül egyeseket olyan súlyosan eltaláltak, hogy elvesztésükkel számolni kell. Ezenkívül egy német tengeralattjáró, amely Algirtól nyugatra működött, elsülyesztett egy 16.000 tonnás nagy szállítóhajót és megtorpedózott egy teherhajót. Az olasz torpedóvető repülőgépek különösen kitétek az ellenséges hajókisérlet ellen végrehaj-

tott támadóhadműveletekkel, melyek során elsülyesztettek 4 hajót 31.000 tonna térfogattal és súlyosan megrongáltak két kereskedelmi hajót, melyek egyike 10.000 tonnás volt.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 971. közleménye: Tripoliban a tengelycsapatok tervszerűen folytatják hadmozdulataikat. A légi erők kötelékei bombázták az ellenséges páncélosokat. Német vadászok lelőttek három gépet. Két további gépet a légvédelem pusztított el. A tuniszi szakaszon megerősítettük elfoglalt állásainkat. A három legutóbbi nap harcai során 1500 foglyot ejtettünk és jelentékeny hadianyagot zsákmányoltunk. elpusztítottunk továbbá mintegy 100 ellenséges gépkocsit. Egy ellenséges légitámadás során egy gépet lelőttünk. Nagy hatósugarú olasz gépek megtámadták Orán kikötőjében egy ellenséges hajót és felgyújtották. Bombavetőrajok támadták Algir kikötőjét és eltaláltak két hajót. Az egyiket elsülyesztették. A német légi erők repülőgépei szerdán Algir magasságában egy hajókaravánt támadtak meg és egy 8.000 tonnás hajót elsülyesztettek. 8 hajót pedig megrongáltak. Olasz torpedóvetőgépek utolérték ezt a karavánt és elsülyesztettek egy 10.000 tonnás gőzöst. Egy ugyanolyan nagyságú megrongáltak. A Földközi-tenger nyugati részén torpedóvető repülő kötelékek az éjszaka folyamán ismét megtámadták az ellenséges karavánt és elsülyesztettek három hétezer tonnás gőzöst 21.000 tonnával. Egy negyedik gőzöst súlyosan megrongáltak.

Bern. (Bud. Tud.): A 8. brit hadsereg főhadiszállása közli, hogy egyes erőcsoportok alig néhány kilométerre vannak Tripolisztól. A 8. hadsereg balszánya bekerítő mozdulatot tett.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A 8-ik hadsereg nagyobb páncélos, gyalog- és légi erőkkel folytatta támadásait. A német és olasz kötelékek kemény harcokban minden támadást az ellenségnek nagy veszteséget okozva, elhárítottak. A britek különösen nagy veszteséget szenvedtek anyagban. Szokatlanul nagy azonban emberben elszenvedett veszteségeik is.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, Stimson hadügyminiszter az északafrikai helyzetről kijelentette, hogy Rommel veszteségei nem súlyosak és a helyzet Tuniszban változatlan.

Nagyszámu lakosságot telepítenek el az angol fővárosból

Stockholm. (MTI.) A Stefani jelenti: Londonból jelentik, hogy a hatóságok intézkedéseket tettek arra, hogy a fővárosból a lehető legnagyobb számu polgári egyént eltávolítsák. Szerdán a földalatti vasúthálózat és a nyilvános alvó helyiségek zsúfoltak voltak. A csütörtöki lapok hevesen bírálják a jégelhárítás működését és a vezetők felváltását kívánják.

Törökországban is kivonják magukat a zsidók az adófizetés alól. Izstanbulból jelentik: (MTI.) A NTI jelenti: Csütörtökön járt le az adóváltás törlesztésének meghosszabbított fizetési határideje. Szerdán este megtörténtek a fizetést elhalasztók között az első letartóztatások. A letartóztatottak nagyrésze zsidó. Izstanbulban 87 millió font a váltás összege, negyedrészét a kivettnek.

Hogy is állunk a halál ekejével — az alvással?

**Még mindig az álom az élet egyik legnagyobb titka.
Hány óra alvásra van szüksége az embernek?**

Mindennapos életünk is tele van rejtélyekkel, amiről csak azért nem veszünk tudomást, mert — megszoktuk. Az egyik legérdekesebb és az embereket legősebb időktől izgató kérdés az alvásnak és az álomnak kérdése. Mi az oka annak, hogy a növények, állatok és az emberek, tehát az összes élőlények életüknek jelentős részét öntudatlan állapotban — alvással töltik? Mi az oka annak, hogy bizonyos idő múlva az ember úgy érzi, mintha minden életerejét megemlést volna, agya szinte „megáll”, izmai elnehezednek, öntudata csökken, alig-alig tudja, mi történik körülötte és egyszerre — álomba merül. Kicsiben olyan ez a jelenség, mint a halál, ezért is nevezik a költők az álmat a halál „rokonának”.

Ha az álom jelenségét a tudomány szemüvegén vizsgáljuk, hamarosan megszűnik titokzatossága. Igaz, hogy évek hosszú sorának számtalan kísérletére volt szükség, amíg kiderítették a titkot, de ma már világosan tudjuk, hogyan is megy végbe az álom folyamata. Álomunk egy agyunkban ezékelő nyolcvan százalékát központ irányítja. A tudomány mai állása szerint fel kell tételeznünk, hogy ez az alvás-központ két részből áll: egyik része az ébrenléti állapotot, a másik része az elalvási állapotot idézi elő.

Mitől leszünk álmosak?

Mitől leszünk álmosak? A tudomány azt feleli erre, hogy az álmoságot a vér összetétele szabályozza. Az izmokban a mozgásnál — az izomszövetek összehúzódásakor — bizonyos vegyi folyamatok játszódnak le. Az izmok napi élete folyamán egyre több és több méz választódik ki az izmokról és kerül a vérbe. Így az izom és az izmokat mozgató idegvégződések egyre kevesebb mézhez jutnak. Méz hiány az ideg ki-merül, a szerv elfárad. A mézes vér viszont erősen ingerli az alvás-központot, tehát az ember elalmosodik. Ha egy állatnak mezeit fecskendezünk a vérebe, az tényleg elalszik. Az ember azonban nem álmosodik el a mézbe fecskendezéstől, mert az alvás-központját csak akkor ingerli a vér méztartalma, ha a test másfajta fáradtsági tényezői már előkészítették a méz-felvételeire az idegvégződéket. Alvás közben azután az agyi alvás-központ ismét leadja a mézet, az idegvégződések pedig friss mézet vesznek fel, úgy, hogy az álmodt éjszaka után a fáradt ember pihenten ébred és ismét könnyen, szabadon mozog. Nagyon valószínű, hogy az alvást ezenkívül még számtalan más eddig ki nem derített körülmény is befolyásolja. Legújabb megállapítások szerint az agyalapi mirigy időnként brómtartalmú bormont küld a vérbe és a vér brómtartalmának ingadozása okozza az alvás és ébrenlét változásait.

Évekig tartó, hosszú alvások

Mint testünk minden szerve, úgy az alvás-központ is ki van téve megbetegedéseknek. Ilyen esetekben előfordul, hogy a beteg egyáltalában nem tud aludni — vagy nem tud felébredni. Ilyen esetek előfordulhatnak, főleg Spanyolország utóhatásaként. A beteget hiába ébresztik, hiába rázzák, minos, ami agyát átkapcsolni az ébrenlétre. Előfordulhat, hogy az ilyen álom évekig is el-

tart, a beteget csak mesteregees táplálással lehet életben tartani.

Az alvás-központ egy másik betegségénél az ébrenlétből nem tud a szenvedő átkapcsolni az alvába: évekig nem alszik. Hiába szed akármilyen altatót, legfeljebb elbódul tőlük, de ez a bódulat nem pótolja a valóságos alvást.

Az alvással kapcsolatban kell megemlékeznünk egy másik különös betegségről: az alvajárásról. Hogy ezt megérthessük, tudnunk kell, hogy az alvás tulajdonképpen két alaphól tevődik

Mennyit kell aludni naponta?

Az alvással és álommal kapcsolatban érdekes gyakorlati kérdés az, hogy mennyit kell aludni naponta egészségünk fenntartása érdekében? Ebben a kérdésben is a legellentétesebb álláspontot foglalják el az emberek. Van, aki a napi hat óra alvásra esküszik, van aki nyolc órát ajánl. Vannak „hétalvók”, akik napi 10 órát is nyugodtan végigalusszanak, míg mások, mint pl. Edison napi két-három órás alvással is hosszú kort és töretlen munkabírást biztosít szervezetének.

A kérdést tényleg nem is lehet általános szabály alapján megoldani. A napi szükségese alvási idő egyenként változik és attól függ, hogy ki milyen mélyen alszik. A rövid alvás titka tehát a rendkívüli alvás-mélyesség. Ha pedig azt

őszere: az alvás központja egyrészt kapcsolja az agykéreg tudatos működését — ezért veszítjük el öntudatunkat és akaratunkat; másrészt átállítja az agytörzsenek a testműködést szabályozó központjait is. Izmaink ezért lazulnak el, szívünk működésünk is ezért csökken alvás közben.

Rendes körülmények között ez a két-féle alvás egyidőben következik be. Beteges, vagy rendkívüli helyzetekben azonban külön-külön is bekövetkezhet. Ha csak az agykéreg kikapcsolása történik meg, akkor fordul elő, hogy a beteg álomban járál (holdkóroság). Ugyanerre a magyarázatra vezethető vissza az a jelenség is, hogy a nagyon fáradt ember mozgás közben is elalszik. Az első világháború többnapos meneteléseivel gyakran előfordult, hogy a menetelő katonák szabályszerűen aludtak, sőt álmodtak is. Agyuk aludt, izmaik automatikusan mozogtak.

kérdezzük, hogy vajon a jövő embere mennyit alszik majd, arra a kérdésre körülbelül annyit válaszolhatunk, hogy előreláthatólag kevesebbet, mint mi. Az élet általános fejlődési iránya ugyanis az alvási idő megrövidülése felé vezet. A középkor embere napnyugta után röviddel aludni tért, mert nem is igen volt mivel világitania. Még ötven évvel ezelőtt is este 9—10 óra körül kihalt az élet, csak a megrögzött lumpok jártak háza éjjel után. A mi időnkben a villanyvilágítás, a rádió, a mozi és a technika mind „jó” volt arra is, hogy az alvási időket megrövidítse. Lehet, hogy eljön az idő, amikor úgy csodálkozunk majd a mai ember alvási-én, ahogy mi csodálkozunk azon, hogy alussza át a telet a — medve...

Páger Antal és filmjei

A szovjet nagy téli hadjáratával párhuzamosan a belső fronton is megélénkültek a balos, zsidós próbálkozások. Természetesen megfelelő idecékekből, kísérődkből, az ellentét háldba lebecsült ejtőernyős partizánokkal — hogy minden stilszerű és korhű legyen.

Mostanában a jó magyar film és a jó magyar filmszínészek erős állását rohamozzák minden elképzelhető fortéllal és taktikával. Elsőszámú ellenségeik Páger Antal, miután Kiss Ferencet kivonták az első vonalokból, az a Páger Antal, akinek az új magyar filmművészet annyit köszönhet, aki művészetével és a művészetét támláló nagy lelkevel izzó magyarságával annyi kiváló alakításban ismertette a magyar sorskérdéseket és egyengette az utat a lelkekben a kibontakozás felé.

Páger Antal neve ma már fogalom a magyar tárlakon. Nem amerikai siker az ő pályafutása. Ő nem sztár, nem felkapott csillag, akit az élet részére vetett a tömegizlés szeszébe, hogy egy idő múlva ujjakkal cseréljen fel. Páger Antal nem zsidó relálambadíratnak köszönheti népszerűségét. Neki nem zsidó a felesége és nem tett soha balozó kijelentést. A zsidótörvény kijátszása miatt sem itélték el. Humanista körök sem rajonganak érte és a „félhivatalos” szaksajtó sem halmozza el amerikai jelzők szörnnyű kakofóniáival. Páger Antalban a megújuló magyarság vezető gondolatai gyultak ki életlő me-

leggel és irányító világossággal.

Nem lehet tehát azon csodálkozni, hogy a politikai szenvedélyek központjába került és ellentétes akarák, szándékok között hanykodik Páger Antal egyénisége és művésze. A Halálos tavaszt Moszkvában, Washingtonban, Tel-Avivban egytorma „sikerrel” mutathatják be. Azonban ne ragadtasson ez a megállonítás senkit merész elképzelésekre. Nem az egyetemes emberi gondolat diadalát jelenti ez, hanem a dekadencia az erkölcsi elesettség elterjedtségét, és azt is megmagyarázza, hogy a mi abszolút, politika- és világnézetmentes művészi körünk” miért olyan feltűnően haltrahúzó és filozofikus. Nekik a magyar megújulás, a magyar élet kulturális, gazdasági és politikai érvényesülése, megerősödése, az érvényesülés, elítélendő politikálás és világnézetlenség. Számukra az a helyes vonal, amit a Timár József szerettek volna elkardani. Mintha nem lenne egyetemes és természetes magyar gondolat és irány, kormány, politika, történelem és hagyomány a magyarság valóságos érvényesülése a Kérpálok-koszorúta madencában minden más népséa, még a zsidóság szándékaival szemben is!

Páger Antal filmjei ezt a természetes és egyedül helyes magyar irányt szolgálják. Ha ez világnézet — mondjuk magyar életszemlélet — akkor Páger Antal világnézeti sikra tévedt. De erre a világnézetbe csak büszke lehet valaki, sőt ezenkívül nem is le-

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

kinthető valaki a magyar sorsközöség őszinte, becsületes munkásának. Ha Páger Antal valamelyik filmje körül bonyodalmak merültek fel és a közönség körében állítólag kellemetlen hatásokat váltott ki, ami miatt le kell venni a mozik műsoráról, ez még nem ok és alkalom arra, hogy művészetét, becsületes jobboldali meggyőződését, az általa képviselt egészséges magyar irányt alattomosan aldalbatámadják. Ennek a belső „téli hadjáratnak” célja, mozgatója annyira nyilvánvaló, hogy már kiinduló állásaiban sikertelenségre van kárhóztatva, az ovtámadások tényét azonban meg kell jegyezni és le kell mérni.

Ha városunkban is megpróbálta egy-egy a kérdés feszegését és a „belső front nyugalmának” no meg „a kulturélet folytonosságának” védelmére kel, akkor felhívjuk a figyelmét sokkal „veszedelmesebb” jelenségekre. Kommentálja a Hivatalos Lap legutóbbi számának közleményét, amely tudtul adja a híres nevezetes Békési László kiakolbolitását a Színművészeti Kamarából, miután a haditörvénysszék 12 évi feygháza ítélt. Vagy foglalkozzék a nagyarányú lopással, amelyet a budapesti zsidó hitközség alkalmazottai követtek hitsorsos munkaszolgálatosok kárára. Foglalkozzék a feketézökökkel, a rémhírterjesztőkkel, a suttogókkal: egy szóval a belső front nyugalmának igazi ellenségeivel. De ne avatkozzék a magyarság ügyeibe. Pöképpen Páger Antalt hagyja békében. Mert a magyar közvélemény nem enged meg, hogy őt és a vele kapcsolatos ügyet alattomos szándékkal megtámadják.

Felhívás ipari növények termesztésére

Nagyvárad thj. város polgármestere városgazdasági ügyosztály 1066—1943 szám alatt a következő hirdetményt adta ki: A 4730—1942. M. E. számú rendeletre való hivatkozással felhívom a 15 kat. hold. vagy annál nagyobb területen gazdálkóló gazdákat és bérloket, hogy fenti rendelet értelmében kötelezett ipari növények termesztéséhez szükséges vetőmagvat, — amennyiben azzal nem rendelkeznek — szerezzék be a Futurától, vagy a Hombártól, illetve a tervbe vett ipari növények termesztésére a termelési szerződést a Futurával mielőbb kössék meg.

Ezen figyelmeztetést azzal a felhívással egészíttem ki, hogy a szükséges vetőmagvak beszerzése a gazdák kötelessége és amennyiben a maghiányból kifolyólag késedelmes vetés állna elő, úgy az illető ellen a kihágási eljárás folyamatba fogom tenni.

Nagyvárad, 1943. január 21.

Polgármester megbízásából:

Klemens Rezső sk. gazdasági tanácsnok.

Jegyrendszert vezet be a kormány a tűzifaellátás terén is

Közellátási kérdések szerepeltek a város közigazgatási bizottságának ülésén

Nagyvárad thj. város közigazgatási bizottsága csütörtökön délután ülést tartott a városháza tanácstermében. Az ülés dr. Soós István polgármester nyitotta meg, majd sor került a város utolsó hónapi tevékenységének ismertetésére.

A jelentés felolvasása után Kortsáros László országgyűlési képviselő szólalt fel. Üdvözölte dr. Nagy Dezső pénzügyigazgatót, akit a minisztérium röviddel ezelőtt miniszteri tanácsossá

léptetett elő, Horváth György főkapitányhelyettes, Bartsch Sándor tanügyi tanácsost, továbbá Gencsy Zsolt gazdasági főfelügyelőt, akik a közelmúltban — mint ismeretes — szintén előléptetésben részesültek. Ezután a polgármesteri jelentésre válaszolva örömet fejezte ki a város vezetőségének sikeres munkája felett, egyben azonban két fontos teendőre hívta fel a polgármester figyelmét.

védmények azonban alig fordultak elő s ezek sem mutatkoztak különösen rosszindulatúnak.

A közegészségügy kérdésével kapcsolatban dr. Soós István polgármester közölte, hogy a cigánytelepek ellenőrzésére a rendőrhatalommal és az orvosi hivattal karöltve a város vezetősége szigorú intézkedéseket tett. A cigányok ugyanis az utóbbi időben érthetetlen módon elszaporodtak, úgy hogy mi 1941-ben tartott népszámlálás alkalmával mindössze 120 cigányt tartottunk nyilván, addig most hozzá-

vetően 5-6 száz él Nagyváradon. Tekintettel arra, hogy a cigányok népesedése közegészségügyi, de közbiztonsági szempontból sem kívánatos, az idegen illetőségű cigányokat haza toloncolják.

A különböző ügyosztályok vezetőinek jelentései során különösen érdekes közlést tett a városi főállatorvos, aki bejelentette, hogy a hatósági lovak egyrésze rühes bőrbetegséget kapott s a bőrbetegséget elkapták a lovaktól a kocsisok egy része is. Hangsúlyozta, hogy szigorú intézkedéseket lát szükségesnek, mert a betegség a város lakosságának szélesebb körében is elterjedhet. Végül felhívta a közigazgatási bizottság figyelmét az állatvásártér bekerítésének szükségességére, nehogy a különböző állatbetegségeket a városból kihurcolják. A városvezetőség a főállatorvos indítványát elfogadta.

Mi van a liszttel és a tűzifával

— Az egyik égetően fontos probléma a lisztellátás, a másik pedig a fa-beszerezés kérdése. Ami a lisztellátást illeti azt tapasztaljuk, hogy a fehér, barna és kukorica liszt ellátása periodikusan történik. Ez az elosztás annyiban nem helyeselhető, hogy egyes vidékek, így különösen a románok által lakott községek lakossága a fehér lisztért a legkevésbé sem lelkesedik, míg ezzel szemben a városi lakosság éppen ebben szenved hiányt. Ezzel kapcsolatosan tehát a legfontosabb, hogy a város lakossága az eddiginél a liszt minősége tekintetében kedvezőbb ellátásban részesüljön.

— A „mizerabilis“ faellátás, vagy helyesebben fa el nem látás — mondotta Kortsáros László — talán még a liszt problémánál is sürgősebb és fontosabb. Azt hiszem nem tévedek, ha azt állítom, hogy a faellátás hiányosságának oka az, hogy a tűzelőanyag szállítását nem szervezték meg idejében. Mindezek orvoslására ajánlom, hogy a közigazgatási bizottság alakítson egy faellátási bizottságot, melynek feladata eljárni a közellátási minisztériumban, hogy az utaltasson ki megfelelő mennyiségű fát a kincstári erdőkből a város részére.

A polgármester válasza

Dr. Soós István polgármester Kortsáros László felszólalására a következőkben válaszolt:

— A lisztellátással kapcsolatban — mondotta a polgármester — már történt intézkedés, s minden remény meg van arra, hogy a jövőben a liszt minőségét illetően nem lesz panasz.

— A faellátás kérdése már sokkal súlyosabb. Hogy ma nincs fa, illetőleg nincsen elég, ennek oka három, első sorban az, hogy a hosszú száraz őszi miatt a kitermelt fát nem lehetett a hegyeken lecsusztatni. A másik a fuvarhiány. A harmadik az, hogy nem volt elég vagon. Mindezekből következők, hogy a fatermelők a fakereskedőknek nem tudták a megrendelt fát idejében leszállítani. Egy azonban kétségtelen, a várt 12 000 vagon fából 9 ezret már leszállítottak, így Nagyvárad egyike azoknak a városok-

nak az országban, amelyeknek faellátása aránylag kedvező. Magunk részéről — mondotta a polgármester — minden lehetőséget elkövettünk, hogy a város faellátása akadályba ne ütközzék.

A polgármester rátért arra, hogy a kormány készül fajegyet is bevezetni. Ezzel kapcsolatban — mondotta — intést intéztem a fakereskedőkhez, hogy amennyiben a fajegyrendszer élebelép a kereskedők gondoskodjanak arról, hogy a kapott kontingensek megfelelő famennyiség idejében megérkezzen.

A faellátás kérdéséhez hozzászólva Horváth György főkapitányhelyettes bejelentette, hogy az ellátás terén mutatkozó leküzdések érdekében azektól, akik főlegesen nagymennyiségű fát halmoztak fel 350 métermázsát lefoglaltak.

Rendszeresen folyik a hadbavonultak hozzátartozóinak gondozása

A bejelentést a közigazgatási bizottság megaláztatással vette tudomásul s örömmel fogadta azt is, hogy a város vezetősége a rendelkezésére álló fa elosztásánál elsősorban a kisemberek szükségletét igyekszik kielégíteni.

Az árvaszék jelentésének ismertetése után dr. Soós István polgármester közölte, hogy az árvaszékkel karöltve a hadbavonultak támogatására jelentős társadalmi mozgalom is indult.

— Éppen mielőtt erre a gyűlésre jöttem — mondotta — résztvettem az egyik bajtársi egyesület gyűlésén és örömmel értesültem arról a munkáról, amelyet ez a nemes célért fáradozó alakulat kifejti. A Bajtársi Szol-

gálat nőtagjai rendszeresen felkeresik a hadbavonultak családtagjait s igyekeznek minden tekintetben segíteni azokon. Egyébként — fűzte hozzá — a város vezetősége minden támogatást megad s intézkedtem, hogy elsősorban a betegek részesüljenek segítségben, azonkívül minden hadbavonult hozzátartozójának külön igazolványt állítsanak ki, amelylyel — ha felmutatja — bármilyen ügyben soronkívül fogadják a különböző hivatalokban.

A városi főorvos jelentésében beszámolt arról, hogy az utóbbi hónapban az influenzás megbetegedések száma jelentékenyen emelkedett, szö-

Kétmillió pengő a honvédcsaládokért indult gyűjtés első napi eredménye

Már a gyűjtés megkezdése e ött is küldtek be adományokat a csekk számlára

Vasárnap kezdődött a Főméltóság Asszony legfőbb védnökségével a „Honvédcsaládok“ javára az országos gyűjtés és már most megállapítható, hogy a gyűjtésben az egész ország társadalmi, magánosok és intézmények, vállalati érdekképviseletek, városok, községek, falvak a nemes célhoz mértén hatalmas lelkesedéssel vesznek részt és igyekeznek a gyűjtés sikerét előmozdítani. A beérkező adományokból kiűnik, hogy az ország több helyén már a gyűjtés megindulása előtt elküldték hozzájárulásukat, most pedig napról-napra nagyobb ütemben érkeznek pénzádományok a „Honvédcsaládok“ gyűjtőakciójára. Mielőtt a gyűjtés hivatalosan is megkezdődött volna, már 100.000 pengő érkezett a 180.000-es csekk számlára. Január 17. óta ez a szám örvendően és rohamosan növekszik. Ma már közel félmillió pengőt küldtek be csupán csekk lapokon apróbb-nagyobb tételekben a gyűjtés javára. A GyOSZ eddigi egymillióegyszázezer pengő és a TEBE ötszázszázpengős felajánlásával az országos gyűjtés első napján január 20-ig kerekén 2.000.000 pengőt eredményeztek. Mint a Levente Hírközpont jelenti a GyOSZ-ben még nem fejeződtek be a gyárvállalatok felajánlásai. Így rövidesen újabb nagyobb összeggel emelkedik az országos gyűjtés eredménye.

Minden gazdasági erővel folytatja a háborút a hármass hatalom

Kielégítő az olasz gabonatermelés alakulása

Róma. (MTL) Az olasz gabona területügyi miniszter elnökléte alatt ülést tartott, amelyen megállapították, hogy a gabonatermelés alakulása Olaszországban kielégítőnek mondható. Kijelentette a miniszter, hogy Olaszország igen nagy mértékben gabonatermelő gazdának köszönheti, hogy nyugodtan nézhet a jövőbe.

Róma. (MTL) A Német TI jelenti: A Tribuna közli Kase római japán ügyvivő nyilatkozatát az olasz-japán gazdasági megállapodásról. Az egyezmény kifejezésre juttatja az aláírók rendíthetetlen elhatározását, hogy a közös háborút minden gazdasági erővel folytatják. Ha Európa és a nagy-ázsiai térség gazdaságilag kiegészítik egymást, siralmasan összeroppant az angolok és amerikaiak uralma.

Nanking. (MTL) A Német TI jelenti: A nemzeti kínai kormány legfelső védelmi tanácsa csütörtökön elhatározta, hogy a japán hadsereghez és tengerészethez üdvözlő táviratot intéz a nagy sikerek alkalmával, ame-

lyeket a keletázsiai hadszíntéren értek el. Ezek a győzelmek lerakták az alapkövet a nagy keletázsiai jóléti övezetnek. A táviratot a kínai államelnök írta alá, mint a védelmi tanács elnöke.

Parizs. (MTL) A Német TI jelenti: Laval kormányfő elnöklésével csütörtökön a megszállott terület megyefőnökei értekezletet tartottak. Az értekezleten Franciaország élelmezési helyzetéről és azokról a rendszabályokról tanácskoztak, amelyekkel az ország élelmezését aratásig biztosítani lehet. Laval kormányfő a megyefőnököket szigorú magatartásra szólította fel, hogy biztosítsák a gyermekeknek és öregeknek élelmezését és a legnagyobb erőfeszítésekre hívta fel őket.

Berlin. (MTL) Illetékes német helyi megállapították, hogy hallatlan az a politikai, gazdasági és erkölcsi nyomás, amelyet az Egyesült Államok Chillére gyakorolt. Ez most meghozta gyümölcsét, de következményeit a chilei nép fogja viselni.

Be kell jelenteni a légoltalmi parancsnokok személyében történt változásokat

A nagyváradai Légoltalmi Liga az alábbi közleményt adta ki:

Felhívjuk a háztulajdonosok, ügyezintén a bérlők figyelmét arra, hogy ha a házcsoportjukban a házparancsnok, vagy a helyettes házparancsnok személyében változás történt volna, amit nem jelentettek be, vagy ahol valamelyik parancsnok vagy helyettes még kiképzésben nem részesült volna, azt azonnal jelentésük be a Légoltalmi Liga hivatalos helyiségében (Rákóczi-ut 13. sz., I. em. a hétfő, szerda vagy pénteki napokon). A háztulajdonosok kötelessége gondoskodni arról, hogy a házban, házcsoportban úgy a parancsnok, mint 2 helyettese arra való, megbízható lelkiismeretes személy legyen és akármilyen változás állana be személyüket illetően (elköltözés, megbetegedés, stb.) azonnal más személyt hozzanak javaslatba, úgy hogy a 3 kiképzett vezető személy állandóan meg legyen.

Nagyvárad, Csoport Elnöksége.
Légoltalmi Liga

MAGYAR HŐSÖK

Zsigmond Béla
hadapródormester
vitésége

Minden helyzetben megnyilvánuló rendíthetetlen nyugalmával és vakmerő bátorságával tüntette ki magát a don-menti harcok során Zsigmond Béla hadapródormester, egyik utász zászlóaljunk szakasparancsnoka.

1942. szeptember 9-én Urywnál mint rohamosztágyparancsnok olyan lendülettel vezette osztagát, hogy az első rohammal áttörte az ellenség védővezetékének legelső vonalait és heves közelharcban futamította meg a szovjet csapatokat.

Másnap a terep megtisztítása közben — bár az ellenség tűz alatt tartotta a területet — 550 darab ellenséges aknát szedett fel.

Szeptember 11-én éjjel ismét saját küzdő eleink élé ment néhány emberével, ott 250 darab aknát szedett fel s támadó köteleink számára lehetővé tette, hogy az aknamentes sámban indulhassanak támadásra. Ezek előnyomulását azonban továbbra is jelentősen megkönnyítette, mert mikor Urywtól keltre erős ellenséges ellenállás mutatkozott, azt nehézpuskájával és géppfegyverével szétgrasztotta.

Szeptember 14-én ismét 75 darab szovjet aknát szedett fel, majd ugyanazzal az aknákkal a szovjet ellen-támadás előtt zárta be a terepet.

Vas és drótszeg igénylés

Felhívjuk a vas- és fémmipari szakosztály kebelébe tartozó összes tagok figyelmét, hogy akik még nem jelentkeztek a havi vasigénylés bejelentése végett, vagy mindazok, akik drótszeget igényelni ohajtanak, igénylésüket legkésőbb folyó hó 23-áig bezárólag szakosztályi irodánkban a hivatalos idő alatt sürgősen jelentésük be, mert ellenkező esetben kiharadásukért felelősséget nem vállalunk. Vezetőség.

Budapesti hangversenyen szerepel az Immaculata Intézet kórusa

Február 2-án a rádió is közvetíti a hangversenyt

Nagyvárad. Saját tud. Nagy kitüntetés és elismerés érte a nagyváradai Immaculata Intézet énekkarát. Február 2-án Budapesten, a Zeneművészeti Főiskolán fog szerepelni öt kiváló fővárosi és egy kolozsvári iskola kórusával együtt azon a hangversenyen, amelyet a budapesti római katolikus egyházközségek rendeznek a balatonzamárdi gyermeküdülőtelep javára. A hangversenyen Kodály Zoltán és Ferenc Miklós is közreműködik. A hangverseny fővédnökei vitéz dr. József Ferenc királyi herceg és Anna királyi hercegné, védnökei pedig dr. Hamvas Endre budapesti érseki általános helytartó, dr. Szendy Károly polgármester és dr. Mécsáros János apostol, protonotárius, főszékességi fősperes.

A nagy hangverseny, amelyet egyébként a magyar rádió is közvetíteni fog, öt budapesti iskolai kórus vesz részt. Ezeket az énekkarokat a közönség a rádióból már jól ismeri. Mind régóta az Éneklő Ifjúság mozgalom lelkes tagjai. Énekművészeti művészi színvonalon áll. A budapesti kórusok mellett meghívást kapott a nagy hangversenyre a kolozsvári Marianum római katolikus leánynevelőintézet énekkar és a nagyváradai Immaculata Intézet óvónőképzőjének énekkara. Az énekkart Budapesten is természetesen Csikyné Schippert Margit fogja

vezényelni.

Bár már többször hangoztattuk és a város közönsége meg is győződhetett arról, hogy ez a kórus kiváló tudásával és művészi készségével túlnőtt a város érdeklődési körén, mégis megdöbbentésnek tekinthetjük és Nagyvárad város dicsőségének, hogy Budapesten, nagy hangversenyen, az országos zenei élet központjában, a Zeneművészeti Főiskolán énekelnek és éneklőket a rádió is közvetíti. Az egész város dicsőségének tekintjük, azért nem mulasztjuk el ez alkalommal sem meghajtani az elismerés zászlaját a kórus és kiváló vezetője előtt. A városnak honorálni kell ezt a dicsőséget és minden tekintetben segítségére kell sietnie, hogy fővárosi utazása és ott tartózkodása méltó legyen hozzánk. Az Immaculata Intézet kórusa Nagyvárad énekkultúráját mutatja be Budapesten, s örülnünk kell, hogy ez a képviselő a legerősebb reményekre jogosít. Nagyvárad városa küldje az énekkart és anyagilag könnyítse meg az odautazást, hogy még jobb kedvvel, még nagyobb lendülettel és igyekezettel képviseljen bennünket.

Mi, itthon, a rádió hullámain át fogjuk hallgatni őket és büszkén fogunk arra gondolni, hogy most az egész országok és a legtávolabbi országok és a nagyváradai Immaculátások énekét hallgatják.

Február 15-ig kell befizetni a hátralékos és esedékes adókat

Határidőn túl késedelmi kamatot és zálogolási költségeket számolnak fel

Nagyvárad thj. város adóhivatala 1—1943. adóhiv. szám alatt a következő hirdelményt adta ki:

Felhívom a város adófizető polgárait, hogy az elmúlt évről hátralékos adótartozásukat, valamint a folyó év első negyedére esedékes adókat február hó 15-ig saját érdekükben fizessék be.

Az adóbefizetések határidejéről és a várható kedvezményekről az adózó közönséget a következőkben tájékoztatom:

Az együttesen kezelt közadók (föld, ház, kereseti, jövedelem és vagyonadó és az ezek után számított járulékos pótdadók és pótlékok) minden naptári negyedév első napján válnak esedékesé és kamatmentesen fizethetők a következő hónap 15-ik napjáig. Aki ezen határnapokig köztartozásait be nem fizeti, nemcsak az évi 6 százalékkal számított késedelmi kamatot tartozik megfizetni, hanem a további 3 nap múlva bekövetkező zálogolás 3 százalékos költségeinek terhét is viselni köteles, tehát az esedékesség válás napjától számítva minden évnegyedben átlag 15 nap áll az adófizető közönség rendelkezésére, amikor kamat- és költségmentesen fizethet.

Módjában áll bárkinek havonta is fizetni, amikor az évnegyed 3 hónapjára oszthatja be fizetéseit, ha minden hó 15-ik napjáig az évnegyedben esedékes adójának 1 hónapra és egyharmad—egyharmad részét befizeti.

A jogi személyek kivételével (pi.részvénytársaságok, korlátolt felelősségű társaságok stb.) további kedvezményt kaphatnak azok a személyek, akik adótartozásukat és pedig nemcsak a folyó évi adóelőírásuk összegét, de esetleges hátralékokukat is, legkésőbb november hó 15-ig teljesen kiegyenlítik. Ez a kedvezmény a folyó évi előírás 2 százaléka.

Még további kedvezményt nyerhetnek azok, akik még nem esedékes adójukat legalább egy negyedévi összegben (alsó értékhatár 10 P) előre befizetik. Ez a kedvezmény évi 6 százalékos kamattérítést jelent, de negyedévi esedékesség szerint számítva. (Pl. aki január 31-ig előre befizeti a május, augusztus vagy éppen a november hó 15-ig fizetendő közadóit, az a május negyed összegére 1.75 százalék, az augusztusra 3.25 százalék és a novemberre 4.75 százalékos kamattérítést kap.)

Az első évnegyedben már esedékesé vált adótartozás január 1. napján és kamatmentesen fizethető február hó 15-ik napjáig bezárólag, a pogerős 1942. évi közadó összege alapján, vagy esetleges feliebbezés esetén a nem fellebbezett összeg erejéig, esetleg az 1941. évi alapján.

Különösen figyelmébe ajánlom azoknak az adózóknak, akik a Közigazgatási Birósághoz intézett panaszuk folytán 6 hónapig halasztást nyertek, hogy

a közeledő határidő letelte előtt hátralékoknak legalább felét fizessék be, mert sem a városi adóhivatal, sem a felettes pénzügyi hatóságok a letelt 6 hónap után nem fognak újabb halasztást engedélyezni.

Nagyvárad, 1943. január 21.

Dr. Békely Gyula s. k.,
városi tanácsnok,
p. ü. közig. tanácsadó.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Péntektől: Cirkuszhercegnő Kovács Irén felléptével

Pénteken este, szombaton este, vasárnap délután és este újítja fel a színtársulat a *Cirkusz hercegnő* című nagyoperettet Kovács Irén felléptével, Daniss győző rendezésében. Főszereplők: Kovács Irén, Göndör Klári, Fajk Rózi, Daniss Győző, Benkő Béla, Szabó Ernő, Pákozdy Ferenc és Mikes Béla. Pénteken este premier bérlet, szombaton este Á-bérlet.

Szombaton délután *filléres helyárrakkal* Kovács Irén felléptével *Denevér*, Strauss nagyoperettje kerül színre.

Hétfőn este a legmulatságosabb operett-újítás a *Gyöngyvirágos huszárszáraskó* kerül színre.

Kedden és szerdán este a *Kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátékán* mindkét este a *Törtétek* című 4 felvonásos karikatúra kerül színre. Felemelt helyárak. Jegyek elővetelben már válthatók.

Január 28-án, csütörtökön este *Ünnepi-dizeladás* lesz a színházban a Kormányzóné Öfömlétsága felhívása folytán a hadbavonultak és elcsesztett hozzátartozóinak téli megsegítésére. A dizeladásra Raffay Erzi, a m. kir. Operaház tagja is fellép. Az előadás tiszta jövedelmét a nemes célra fordítja a színház. Jegyek a színházi pénztárnál kaphatók, ahol felülfizetések is eszközölhetők, melyeket hirtalpilag nyugtáz a színház.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: Cirkusz hercegnő, premier bérlet.

Szombaton délután: Denevér.

Szombaton este: Cirkusz hercegnő, Á-bérlet.

Vasárnap délután és este: Cirkusz hercegnő.

Hétfőn este: Gyöngyvirágos huszárszáraskó.

Kedden és szerdán este: Törtétek (A kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka.)

Csütörtökön este: Ünnepi dizeladás.

Vetített képes előadás a MÁV alműhelyben

Nagyvárad. — A nagyváradai MÁV alműhely „Turul” Dal-, Zene- és Önképző Egyesület kultúrelőadássorozatának keretében január 24-én, vasárnap délután 6 órai kezdettel előadói délutánt rendez, amelyen *Báthory Béla* országoshírű szakelőadó, MÁV-tisztviselő színes vetített képekkel illusztrálva beszél a narviki ércvasútról és a fjordokról. Az előadás díjtalan. Ruhatár kötelező. Az előadás tárgyát tekintve nagy érdeklődésre tarthat számot.

XII. évf. — Péntek, 1943. január 22.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40,
 félévre 19.20, egy hónapra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

10.000 pengőt adományozott a magyar Rádió a Kormányzóné akciójára. A Magyar Távirati Iroda, a Magyar Rádió Rt. és azok testvérvállalatai és munkatársai, illetve tisztviselőik adományaként 10.000 pengőt juttattak a Kormányzóné Öfőnőtlőségének a honvédek itthonmaradott hozzátartozóiért indított akciójára.

TEXTILROST EPERFAKÉREGBŐL. Német tudományos kutatások igazolták, hogy az eperfa kérgéből igen tartós textilrost készíthető. Ebből az eperfa-kéregből való textilrostat magyar nyu gyártását legelőször egy bulgáriai hatalmas selyemhernyótenyésztőtelep öreg eperfáiból kezdték meg. Minden remény megvan arra, hogy az újszerű textilrostból egyéb rostokkal keverve igen tartós és jöminőségű textilanyagot sikerül majd előállítani. Ez a felismerés a textilgyártás számára igen nagy jelentőségű. (MNK.)

Január 31-ig meghosszabbították a péti-só igénylésének idejét. A MTI jelenti: A földművelésügyi miniszterium a péti-só igénylésének határidejét január 31-én állapította meg.

80.000 FELVÉTEL EGY MÁSODPERC ALATT. A német filmfelvevőgépeken alkalmazott újszerű készülék segítségével sikerült másodpercenként 80.000 felvételt készíteni. Az újszerű készülékkel pl. másodpercenként 62.000 képet örökítettek meg, egy csöves fúvógépesági lövedékről, kinematografikus úton. Az „Industrieblatt” című német szaklap közlése szerint a célból a csövön egy nyílást alkalmaztak, amelyet azután hátulról megvilágítottak. Ezt a nyílást filmvételre és a tovasuhanó lövedéket a filmen megörökítették. A csöveg 1 másodpercig tartó felvétel vételére 44 percet vesz igénybe. (MNK.)

Pályázati irtak ki egyetemi tanszékere. A MTI jelenti: A vallás és közoktatásügyi miniszter pályázatot írt ki a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem hittudományi karán egy egyházi jogi tanszékre, a József Nádor Műszaki és Gazdasági Tudományi Egyetem bányászati kórház és erdőmérnöki karán újonnan léteztetett tüzelőanyag és anyagvizsgálati, fémtechnológiai, valamint érc és szén előkészítési tanszékére.

„SUTTOGÁS” NEM ÖVJA A HANGOT. A „Klinische Wochenschrift” című német orvosi szaklap ismerteti dr. E. Döhne német orvos érdekes nyilatkozatát, amely szerint tévedésen alapul az a feltevés, hogy a „suttogó” beszéd kíméli a hangot. A professor megállapítása szerint a suttogás sokkal jobban igénybe veszi a hangszalagokat, mint a halk normális beszéd, mivel a rendes-től eltérő hangindítást igényel. Ha tehát a hangot kímélni akarjuk, folytatja fejtegetéseit dr. E. Döhne, akkor lehetőleg keveset és nyugodt, normális hangon beszéljünk. (MNK.)

Január 25-én megkezdődnek az előadások a középiskolákban. A MTI jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszterium közli, hogy a középiskolákban január 25-én megkezdődik a tanítás.

Kegyetlen módon meggyilkoltak egy 16 éves leányt. A MOT jelenti: a Gyömrői-úti sportpálya mellett borzalmasan összerongolt 16 év körüli leány holttestét találták. Nyakán hatalmas vágás volt, míg hátát valóságos szalagokká hasították. Testén több kézzel-féddel fedezték fel. Erőlyes nyomozás indult a gyilkos kézrekerítésére.

A 10.000-ik SZERETETCSOMAG. A „Leventeifiság” honvédkarcsónya mozgalom hatalmas munkája még most is folyik. Az ország minden részéről továbbra is állandóan érkeznek küldemények. A „Leventeifiság” Honvédkarcsónya mozgalom most létszámát el honvédeink számára a 10.000-ik szeretetcsomagot.

Az Erdélyi Művész Egyesület 1943 évben is 8-14 napos ingyenes művészeti tanfolyamokat rendez Nagyvárad Nagyszalonja Margitta Fennihely felváltva és Székelyhíd térségében a tanfolyamokon részt vehetnek kezdő és haladó művészek, nők és férfiak, fiúk és leányok. A tanfolyam 8-14 napra tervezett 28 órát vesz igénybe. A tanfolyam díjtalan előadót az Erdélyi Művész Egyesület küld. A tanfolyam megrendezésének előfeltétele hogy arra legalább 20 hallgató jelentkezzen. Mindazok, akik a fenti tanfolyamokra beiratkoznak önkéntesen, jelentkezzenek az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület felkérésére is. A tanfolyamok a Kálmántár 17. ahol bővebb felvilágosítást is kaphatnak.

JELENTKEZZENEK A BIZTOSÍTOTT ÖREG MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK. Felhívom az összes mezőgazdasági munkásokat, hogy Öregügyi Biztosítási Könyvével (OMBI) hivatalomban, Teleki utca 3. I. em. 3. sürgősen jelenjenek meg. Nagyvárad, 1943. január 20. Dr. Varga László s. k. tanácsnok.

A szpiritizmus áldozata lett egy aszszony. Mint Párizsból jelenti, az egyik kórházban meghalt egy nyugalmazotti tanítónő, akit valójában a szpiritizmus vitt a sírba. A szerencsétlen nő évekig „szpiritizált”, a szeaszok hatásai alatt teljesen megzavarodott és állandóan a gonosz szellemek üldözéséről rettegett. Annnyira félt, hogy éveken át bezárt, eltorlaszolt lakásában élt, alig evett valamit, néha napokig étlen-szomjan bűt meg ágyában. Már halálos betegzen vitték kórházba s mikor meghalt, testsúlya mindössze 25 kiló volt.

ÁLLATBŐR ÉS AZ ÉVSZAKOK. A vadonélő állatok bőreit általában egyre gyakrabban dolgoztatják fel tímmel a vadászok és így fedezik hőszigetelőtüket. Szabadon feldolgozhatató például az őz, stórvac, muszlou, vaddisznó stb. bőre. A vastagságaita vaddisznóbőr cinótalpnak is alkalmas. Ezek a bőrok nem minden év-szelken egyforma értékűek: leértartósabb a nyáron elejtett állatok bőre, mert ebben az évszakban táplálkoznak az állatok legjobban s ez a bőr minőségét is befolyásolja.

Rendszeresen fosztogatták a pesti zsidó hitközség alkalmazottait a munkaszolgálatosok raktárát

Héttagu zsidó tolvajbandát tett ártalmat anná a fővárosi rendőrsége

Az Esti Újság írja: A Pesti Izraelita Hitközség Sziv-utca 12. szám alatt levő székházában az utóbbi időben nagyszabású lopások történtek. Több hónapig szervezett bűnszövetkezet fosztogatta az épületben levő raktárt ahol a zsidó munkaszolgálatosoknak evittott értékes ruhásmű és más holmi volt.

A rendőri nyomozás meglehető eredménytelennel záródott. A zsidó tolvajbanda, amelynek tagjai valamennyien a hitközség alkalmazottjai, sőt többen jóllétozott állásokban voltak, saját hitorsosaitat károsították meg.

A székház összeünl a zsinagógával és két utcára van kijárata. Két héttel ezelőtt a hitközség vezetősége a raktárakban ellenőrzést rendezett és mezdöbhenve állapította meg, hogy jóval kevesebb a felraktározott holmi mint amennyinek lennie kellene. A rendőrség segítségét kérte.

A bűnügyi osztály azután egy hétfőig figyelte az embereket. Három detektív munkásként dolgozott a raktárban és mióta ezek az új emberek megjelentek, a régi alkalmazottak óvatossabbak lettek. Megállapították, hogy nemcsak azok dolgoznak a szeretetcsomagokkal, akiket a raktárban alkalmaztak, hanem az épület más részében levő tisztviselők is szorgoskodnak. A jó állásban levő tisztviselők hatalmas beszélgetéseket folytattak, látszott, hogy valami üvük van a raktárban levő alkalmazottakkal.

A detektívek munkájának eredményeként Flax Oszkár 55 éves magán-

tisztviselő, aki 4 esztendeje jó fizetéssel, mint könyvelő dolgozott a hitközségben, a főkapitányságra került. A másik főbűnös Gergely Tibor 32 éves raktárnok, aki reggelenként irattáskával jelent meg a hitközségben, amelyben egész napra való élelmét hozta és este, amikor távozott az irattáskában vitte baza a lopott holmit. Jószívű ember volt és ő kácsolta be a többi alkalmazottat is a lopásba. Először arra buzdította őket, hogy saját kopott ruhájukat cseréljék ki a raktárban levő jó holmikkal. A lopások sorozata úgy indult, hogy az alkalmazottak először maguk cserélték a ruhát, később úgy belejötték a cserélgetésbe, hogy hazulról is vittek ruhát, sőt orszádknak is adtak el.

A harmadik letartóztatott Gábor-Grünberger Jenő 54 éves tisztviselő Rex Izsó 50 éves hitközségi temetkezési alkalmazott is részes volt a lopásban. Feldman Izidor 54 éves raktári alkalmazott szintén. Stern Miklós 46 éves magántisztviselő és Klein Sándor 52 éves kapus, aki a hitközség Síp-utcai épületében szolgált, főszereplői voltak a bűnügynek. Klein vállomásában előadta, hogy amikor lezserelt a munkatáborban, a hitközség szánalomból vette fel portásnak.

A volt a szerepe, hogy a feikeket irányította és ellenőrizte, mit visznek ki a kórházba.

Lezuhant egy négymotoros angol szállító gép. Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírelzolgálat washingtoni jelentése szerint a hadügyminiszterium közölte, hogy Holland-Guayana partjai előtt egy négymotoros szállítórepülőgép a tenger fölétt lezuhant. A személyzet 9 tagja és a gép 26 utasa életét veszítette. A gép Dél-Amerika felé tartott.

A NAGYVÁRAD ÉS VIDEKE IPARTESTÜLET FAIPARI SZAKOSZTÁLYA ÉRTERESITI faipari, ácsipari és kárpitos tagjait, hogy szeg érkezett és igényeiket jelentéék be a szakosztály irodájában délelőtt 9-1-ig és délután 4-6-ig. Elnökség.

Róma lakossága csaknem másfélmillióra nőtt. A hivatalos statisztika szerint Rómában az 1942. év folyamán a házasságkötések száma megnövekedett, ezzel szemben a születések száma valamivel csökkent, a halálos esetek száma némileg szaporodott. A főváros lakosságát azonban nagyobb mértékben felduzzasztotta a vidékről való bevándorlás, viszont nagyon kevesen hagyják el Rómát. 1942. december 31-én ideiglenes megállapítás szerint az olasz fővárosnak egymillió 472.000 lakosa volt.

LEGÖLTALMI KÓRHÁZAKAT RENDBEZNEK BE A VÁRBELI BARLANGOKBAN. Erdekes közmunkát írt ki szűkebbkörű pályázatot a napokban a főváros polgármestere. A várbeli barlangokban légitámadások esetére jól védett kórházait és műtői rendeznek be. A várbeli barlangok egy részét ilyen célra megtelelőben átépítik és berendezik. A munkálatokra kiirt versenydíjnyújtásra több ajánlat érkezett. Ezek szerint az átépítés költsége háromszáz ezer pengő körül mozog. — amennyiben a legalsóbb ajánlat 272.000 pengő volt, a legdrágább 332 ezer pengő. A vállalatbaadás a legközelebbi időben belül megtörténik és ennek nyomán a várbeli barlangok kórházi célra való átalakítását rövidesen megkezdik. (Magy. Tud.)

A SZIV MUNKÁJA. Az egészséges ember szive percenként 72-szer ver. A kisebb állatoké rendszerint gyorsabban, a nagyobbaké lassabban dolgozik. A kutya sziveverése pl. 83-120. attól függően, hogy nagyobb, vagy kisebb fajtaról van szó. A macskáé 160, a házinyúlé 205, az egéré 700, a törpedenevére 900. A kanári szive percenként 1000-et ver, a verébe 800-at, a kacsáé 240-at. A galamb szive aránylag lassan működik, csak 185-ször ver percenként, de a többiekhez képest nagyobb vérmennyiséget is juttat egyszerre a vérpályákra. A változó hőmérsékletű állatok sziveverése nagyon lassú, a halaké pl. 18 körül van. Az utóbbi időben vizsgálót végeztek az elefántokra vonatkozóan. A elefánt szive percenként átlag 30-szor ver. Erdekes, hogy a fekvő állatok szive gyorsabb ütemben működik, mint álló helyzetben. Ugy látszik a nagytestű állatoknak a fekvése nagyobb teher, mint az áldogálás szilapszerű lábain.

**Pártoljuk
 a keresztény
 keresztelést**

Szolgáltatás gyógyszer-tárak

Ajtay G. Gyula Mátyás király gyógyszer-tára, Szent János-utca 50. Telefon 21-34.

Csillag-gyógyszertár, Ecsedi Csapó Zoltán, Mussolini-tér 3.

Pajor Pál Kleopatra gyógyszer-tára, Kossuth-utca 2., telefon 15-15.

Atlasz Lajos Szent Antal gyógyszer-tára, Horthy Miklós-út 34., Gerliczy-utca sarok. Telefon: 13-55.

Bihar vármegye Alispánjától.
1638-1943. szám.

Tárgy: Díjtalan gyakornoki állások betöltése Bihar vármegyében.

Pályázati hirdetmény

Bihar vármegye törvényhatóságánál úresedésben lévő 9 díjtalan vármegyei közigazgatási gyakornoki állásra a V. U. Sz. 2. §-a értelmében országos pályázatot hirdetnek.

A szóbanlévő állásnál megkívánják elméleti képesítést az 1929. évi XXX. tc. 65. §-ának (1) bekezdése írja elő.

Az állás javadalmazása: segélydíj címen havi 156.50 pengő és a 6500-1942. M. E. sz. rendelet értelmében háborús külön munkaadalány címen havi 40 pengő.

Felhívom mindazokat, akik az állásra pályázni óhajtának, hogy pályázati kérelmüket „Méltóságos dr. Cziffra Kálmán urhoz, Bihar vármegye főispánjához” címezve 1943. évi február hó 30. napjának déli 12 órájáig hozzám nyújtsák be.

Később beérkező kérvényeket figyelembe nem fogom venni.

A közszolgálatban állók pályázati kérelmüket a szolgálati ut betartásával kötelesek beadni.

A pályázati kérelemhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. a pályázó születési anyakönyvi kivonatát; szüleinek házassági és születési anyakönyvi kivonatát.

2. a 7720-1939. M. E. számú rendelet 3. §-a alapján nyilatkozatot arról, hogy a pályázó nem esik az 1939. évi IV. tc. hatálya alá.

3. magyar állampolgárságot igazoló okiratot, vagy annak hiányában olyan bizonyítványokat, amelyek a magyar állampolgárságot valószínűsítik,

4. erkölcsi bizonyítványt,

5. egyetemi (jogakadémiai) leckekönyvet,

6. az 1929:XXX. tc. 65. §-ában előírt elméleti képesítést igazoló jog vagy államtudori oklevelet,

7. életleírását,

8. a már alkalmazásban levők szolgálati bizonyítványukat.

9. esetleges katonai szolgálat igazolását,

10. közszolgálatra egészségügyi szempontból való alkalmasságot igazoló új keleti tisztiorvosi bizonyítványt.

Az állást a vármegye főispánja ki nevezés útján tölti be.
Nagyvárad, 1943. január hó 20.
Dr. vitéz Nadányi János s. k. alispán.

**Páratolja a
kezesztény ipact!**

SPORT

Nagy sikere volt az NSE jégkarneváljának

Budapesti műkorcsolyázó bajnok a váradi jégen

Nagy sikert hozott az NSE jégpálya vezetőségének az az elhatározása, hogy másodszor is megrendezte a jégkarnevált. Tegnap már sokkal nagyobb számban vonultak fel a jelmezesek és ötletességében is olyan gazdag volt a tarka sereg, hogy a megjelent közönség a legnagyobb meglepéssel szemlélhette a fiatalság teli szórakozását.

Óriási sikere volt a fehérlepedős arabok által kísért feldiszipített csacsi-nak, mely valóban igazolta azt a magyar közmondást, hogy „Fél, mint a szamár a jégen”, mert a hosszúfülű paripa valóban oly rémülettel tipgett a tükörsíma jégen, mintha minden lépésében a hasraeséstől félt volna. De a többi jelmezesek is nagyon sok kacajt és fiatalos derűt varázsoltak a jégpályára.

Külön eseménynek számított Trimmel Ferenc műkorcsolyázó bajnok megjelenése, aki a vasárnapi bemutatóra készülve tartott kiadós edzést. Sokan figyelték a remek mutatványor-

kat. Meg is jegyezte az egyik korcsolyázó mellettünk:

— Mit fog ez a Trimmel vasárnap csinálni, ha már az edzésen is ilyen sok szép dolgot látunk tőle.

A lampionokkal feldiszipített jégpálya bizony majd kicsinek bizonyult, annyian ellepték. De a jó rendezés és a hangos mikrofon áthidalta a nehézségeket és mindenki jól mulatott.

Az ötletesebb jelmezesek neveit alább közöljük:

Somogyi Katinka, Burguca Nusi, Fenessy Elvira, Tarai Ilona, Kalla Gabi, Grellmet Edit, Kuruc Nelly, Kovács Emma, Kolányi Erzsike, Szabó Anna, Steiner Jenő, Steiner Tamás, Steiner Miklós, Barna Kálmán, Nán Kornél, Vízvári Kálmán, Biró Lajos, Ambrus László, Varga Lajos-Hottya Jenő, Rónay Ferenc, Fleisz Kálmán, Szántay János, Bélyeky Ferenc, Tarsoly Kálmán, Mária Gyula, Kobra Ferenc, Román Virgil, Vlár Zénó, Horváth Béla, Györy Attila, Fuczek László és Magyar Mihály.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétel, eladása, szakszerű alakítása, javítása **Ács Tibor.** Széchenyi tér 6.

Már kétkapus edzéseket tartanak az NSE jégkorogozói

A jövőhéten rendezik első mérkőzésüket

Szerdán délután az NSE jégkorogozói csapat kétkapus edzést tartott. A fiúk nagy kedvvel mozogtak. Bizakodva néz tehát a vezetőség a jövő hétre tervezett mérkőzés elé, amelyen Debrecen vagy Kolozsvár csapatát látják vendégül.

Az edzésen Paál István tanár irányítása mellett résztvettek az alábbi játékosok: Nagy S., Crovattó B., Popity P., Szokol R., Horváth B., Flamm S., Peringer L., Földessy S., Györy A., Csapó L., Hajsinger S. és Oravetz.

Férfiruhákat, használtakat legjobban árón vehet, eladhat **MOLNÁR** használt ruhák üzletében Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

Nagy érdeklődés előzi meg a fővárosi műkorcsolyázók vasárnapi bemutatóját

Beszámoltunk már róla, hogy az NSE jégpálya vezetősége fáradságot és költséget nem kímélve gazdag műsorú műkorcsolyázó bemutatót rendez vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a Múzeum-kerti jégpályán. A legnevesebb fővárosi műkorcsolyázókat és jégtáncos bajnokokat hozatják le, hogy teljes sikert könyvelhessen el. Nagyváradon most rendeznek első ízben műkorcsolyázó bemutatót neves versenyzőkkel és így érthető is a nagy felfigyelés.

A budapesti műkorcsolyázókon kívül fellép Trimmel Ferenc, a városunkban katonáskodó korcsolya bajnok is és így igen színvonalas jég-sportnak lehet szemtanúja Nagyvárad sportközönsége.

A fővárosi vendégek szombaton a

déli gyorsal érkeznek és délután már lemennek az NSE pályára, hogy kiadós edzést vegyenek a másnapi ragyszabású bemutató előtt.

Jégkarnevált tartanak a MÁV jégpályán is

A MÁV TK vezetősége elhatározta, hogy szombaton délután jégkarnevált rendez a saját jégpályáján. A vasutas sportolók körében nagy örömmel fogadták a tervet és már is ezéleskörü előkészületek folynak, hogy minél ötletesebb jelmezekkel tarkítsák a MÁV TK jégkarneválját.

Erdélyi Zoltán forgalmi főnök, a MÁV TK elnöke intézkedett, hogy a jégpályát ez alkalomra teljesen hozzák rendbe és színes lampionokkal is díszíték fel.

Trimmel Ferenc országos ifjusági műkorcsolyázó bajnok az NSE tagja

Lapunk Hasábjain több ízben foglalkoztunk már a Nagyváradon katonáskodó, igen tehetséges műkorcsolyázó bajnokkal: Trimmel Ferencel. Most azt az örvendetes hírt közölhetjük a fiatal műkorcsolyázóról, hogy belépett az NSE-be s mint igazolt tag már indul is a január 31-én rendezendő kassai országos jellegű műkorcsolyázó bajnokságon.

A HANGYA MUNKAKEDVE. Egy kínai kutató, Chen, megfigyelte, hogy a magára hagyott hangya kedvetlenebbül dolgozik, mintha az üvegben még egy társat is adnak hozzá. Kettő hamarabb hozzáfognak a fészék építéséhez és buzgóbban dolgoznak rajta. A társaságban dolgozó hangyák munkája tervszerűbb, egységesebb mint a magánosé. A legtevékenyebb hangya mindig előmunkássá lesz, a többiek pedig követik és igazodnak hozzá. Chen szellemes módszerrel kiválogatta a legtevékenyebb dolgozókat s külön csoportot alakított belőlük. Munkájuk eredménye nagy volt, de nem olyan egységes, mert a vezérek közt, amelyekből ez a csoport összetevődött, laza a kapcsolat. Érdekes, hogy a vezérdolgozók, tehát a legtevékenyebbek, kevésbé ellenállóak a káros hatásokkal szemben, mint lassúbb követőik.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékezerész, Rákóczi-ut 3. 356

Eladók regények, Dr. Baditz, Miskolc. 611

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján órás-ékezerész, Rákóczi-ut 8, 185

Allást keres

Középkorú, szerény igényű urinő házvezetőnői állást vállalna vidéki pihenésben, esetleg kisebb uriságnál. — Címeket a kiadóba kér. 687

Egyetemi hallgató, középiskolás diákok korrepetálását vállalja. Címét a kiadóba kér. 685

Külön léle

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja. Csutorás Szigligeti-ut 7. Telefon 14-21. 664

ZIPPZAR szakszerű javítása Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Kávéházakban és vendéglőkben kéri a **MAGYAR LAPOK**-ot

KIADÓTULAJDONOS
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

75-és felelőszerkesztő **reláció kiadó:**
Dr. Paál Árpád **Dr. Scheffler Ferenc**
Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.